

ANTERO STENLUND

Yrittäjyys on
kyvykkyyttä

*Keskusteluja, tarinoita ja
johtopäätöksiä*

Antero Stenlund

YRITTÄJYYS ON KYVYKKYYTTÄ

Keskusteluja, tarinoita ja johtopäätöksiä

© 2022 Antero Stenlund

Kannen suunnittelu: BoD – Books on Demand

Sisuksen taitto: AS Consulting Oy

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6097-0

Sisällysluettelo

MITÄ HALUAN?	9
AMERIKAN KOLLEGA	15
Pakkorako vai unelma?	15
Epäonnistumisen pelko	16
Luovuutta ja oppimista	17
Turhaa arkailua	17
Historia vaikuttaa	18
Reilun kilpailun vaatimus.....	19
Liian vähän yrityksiä	20
Johtopäätöksiä ja ajatuksia	21
MYYTIT JA TOTUUDET	23
Onko vain yritystoiminta yrittäjyyttä?	23
Onko yrittäjyys luonteenpiirteitä?	27
Onko yrittäjyys raskasta ja turvatonta?	31
Totuudet yrittäjyydestä	35
VAPAUDEN UNELMA.....	37
Karkumatka vapauteen	38
Arvojen merkitys	40
Yrittäjän vapaus	41
Itsenäiseksi kasvaminen	42
OIVALLUKSIA KIVITORNISSA.....	45
Muutos on luonnollista	46
Kilpailu on käytäntö	47
Kukatkin mainostavat	48

Osaaminen on tärkeää.....	49
Itsenäisyys ja yhteistyö	50
Oivallukset tiivistyvät.....	51
YRITTÄJYYS ON KYVYKKYYTTÄ.....	53
Totuus kilpailusta	58
Osaamisen tarkoitus	65
Itsenäisyyden tavoite	70
Kyvykkyyden koko kuva.....	76
KYVYKÄS IHMINEN	81
Niskasta kiinni.....	86
Yhdessä enemmän	93
Kokemus opettaa	100
Tilaisuuteen tarttuminen.....	107
KYVYKKÄÄKSI KASVAMINEN	115
Ystävysten tarinat	116
Kokeileva lapsuus.....	121
Oivalluttava koulutus.....	128
Nollasta mestariksi	136
Itsenäinen yrittäjyys.....	143
Kyvykkyyden kapellimestarit	151
OLETKO KYVYKÄS?	157
Arvioi kyvykkyytesi	157
Aseta tavoitteet.....	160
Tee suunnitelma	162
Toteuta ja opi	164
Hyväksy kyvykkyys.....	166

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA	169
KYVYKKYYDEN JUONI	183
KIRJOJA JA ARTIKKELEITA	187
LIITTEITÄ POHDITTAVAKSI	195

MITÄ HALUAN?

Aloitin yritystoimintaan perehtymisen kymmeniä vuosia sitten ensin muusikkona, sen jälkeen taitavien yrittäjien palveluksessa ja myöhemmin itse yrittäjänä toimien. Työurani aikana olen kouluttanut ja valmentanut tuhansia yrittäjiä, ja lisäksi suorittanut toistatuhatta yritystoiminnan kehittämisprojektia. Jatkan edelleen itseään kehittävien yrittäjien mentorina.

Olen jo kauan sitten havainnut ja ymmärtänyt, että yhteiskunnan taloudellinen toimeliaisuus ja kansalaisten hyvinvointi perustuu vain kannattavasti toimiviin yrityksiin. Mikään yhteiskunta ei kykene tarjoamaan hyvinvointia ja menestymään valtioiden ja kansojen rajat ylittävässä kilpailussa ilman kilpailukykyisiä yrityksiä ja toimeliaita yrittäjiä.

Olen sitä mieltä, että Suomen kestävyysvaje ja velkaantuminen katkaistaan tekemällä toimenpiteitä, joiden tuloksena yritysten määrä maassamme lähes kaksinkertaistuu. Tavoite on kova, mutta sen saavuttamisen tarve tulee mielestäni olemaan väistämätön. Tämän ymmärtäen olen halunnut edistää yrittämistä ja rohkaista ihmisiä yrittäjiksi pitkän työurani aikana.

Työurani ajan minua on häirinnyt yritystoimintaan liittyvien käsitteiden tietynlainen sekavuus ja epäselvyys. Puheissa sekoitetaan toisiinsa toiminta, toimija ja toimijan kyvykkyys. Uskon, että käsitteiden selkeyttäminen parantaa yrittämistä ja yrittäjyyttä edistävien toimenpiteiden tehokkuutta. Haluan selkeyttää käsit-

teet seuraavasti: Yrittäminen on toimintaa, yrittäjä ja yritys ovat toimijoita ja yrittäjyys on kyvykkyyttä. Toimija voi siis olla joko luonnollinen tai juridinen henkilö, joka harjoittaa toimintaa ja menestyäkseen hankkii tarvittavan kyvykkyyden.

Kyvykkyyden kehittäminen on tehokasta, jos tunnetaan kehittämisen oikea tarve ja kohde. Yritystoiminnan myönteiset vaikutukset eivät synny ilman yrittäjyyttä. Esimerkiksi yrittäjyyskasvatus kehittää kyvykkyyttä, eli aikaansaamisen kykyä, jonka perustana on yrittäjämäinen asennoituminen, ajattelutapa ja toimintamalli. Kyvykäs ihminen menestyy toiminnassaan. Liiketoimintasuunnitelman tekemisen ja yritystalouden koulutus eivät välttämättä tuota yrittäjyyteen yhdistyvää kyvykkyyttä.

Haluan kertoa yrittäjyyden olevan kyvykkyyttä, jota kilpailu edellyttää, osaaminen rakentaa ja itsenäisyys ilmentää. Sillä on siis hyvin täsmällinen ja ymmärrettävä sisältö. Lisäksi kyvykkyys on jokaisen ihmisen ulottuvilla ja saavutettavissa, se ei ole synnynäinen tai peritty ominaisuus.

Kyvykkyyteen liittyen haluan nostaa reilun ja rehdin kilpailun asemaan, jonka se ansaitsee osaamisen kehittäjänä ja hyvinvoinnin lisääjänä. Kilpailu on kasvun ja elämisen luonnollinen käytäntö, joka usein ohitetaan tai kielletään.

Haluan myös paljastaa osaamisen todellisen tarkoituksen. Osaaminen rakentaa kyvykkyyttä, joka on kilpailukyvyn ja kilpailuetujen perustus. Ilman osaamista ihmisen ei ole mahdollista menestyä elämässä ja työssä. Kaikilla ihmisillä on vastuu kilpailukyvyystään ja menestyksestään.

Haluan lisäksi korottaa itsenäisyyden saavuttamisen ihmisen tärkeimmäksi päämääräksi. Itsenäisyys on vapautta omiin valintoihin ja riippumattomuutta toisten huolenpidosta. Se on oikeutta

osallistua itse, osallistaa toisia, tehdä hyviä valintoja ja menestyä. Se ei ole itsekkyyttä, eristäytymistä tai ylimielisyyttä, vaan vastuuta valintojensa seurauksista ja empatiaa.

Haluan murtaa yrittämisen ja yrittäjyyden esteinä olevia ja totuutena esitettyjä myyttejä. Niitä synnyttävät ja muokkaavat arkipäivän mielikuvat, väärin tulkitut havainnot ja jopa kateelliset toiveet. Olen ihmetellyt myyttien vahvaa voimaa, koska kuulen niiden vaikutuksen arkipuheiden lisäksi arvovaltaisissa julkisissa esityksissä ja puheissa.

Ensimmäinen myytti väittää, että yrittäjyys tarkoittaa pelkäämistään yrityksen omistamista ja johtamista. Toisen myytin mukaan yrittäjyys ei sovi jokaiselle ihmiselle, koska se vaatii tietynlaisia luonteenpiirteitä. Kolmas myytti julistaa yrittäjyyden olevan tie turvattuuteen ja epäonnistumiseen.

Perehtymisen tuloksena kuka tahansa tarkkaavainen ja ajatteleva ihminen huomaa, että myytit eivät ole totta. Yrittäjyys on kyvykkyyttä, joka on toiminnan juridista muotoa suurempi asia. Kyvykkyyttä voi oppia kuka tahansa, jos hän haluaa vapauden hyvien valintojen tekemiseen ja hyvään elämään!

Haluan lisäksi osoittaa kohteet ja keinot, joihin keskittymällä ihmiset voivat kehittää yrittäjyyttään. Yrittäjyys on ihmisen selviytymisen ja menestymisen strategia, joka jokaisen ihmisen on itse löydettävä ja toteuttava. Yrittäjyyteen yhdistyvä kyvykkyys kiteytyy seuraavaan neljään perusasiaan:

- 1) Ota itseäsi niskasta kiinni ja kasva aikaansaavaksi toimijaksi!
- 2) Osallista, osallistu ja verkostoidu, hyödynnä monia yhteisöjä!
- 3) Tuota ratkaisuja, arvioi ja paranna tuotoksiasi!
- 4) Tunnista mahdollisuutesi ja tartu tilaisuuksiin, vaikuta!

Neljän perusasian osaaminen kehittyy kotona, koulussa, työelämässä ja yrittäjänä. Jokainen ihminen tunnistaa tekijöitä, jotka estävät tai mahdollistavat edellä listaamieni perusasioiden oppimista. Esteet ovat ylittämistä ja mahdollisuudet hyödyntämistä varten, joten tartu toimeen!

Kukaan ei tarjoa ihmiselle kyvykkyyttä valmiina, vaan se kehittyy pitkän ajan kuluessa. Vastuu kyvykkyydestä on aina ihmisellä itsellään, ei kenelläkään toisella. Vanhemmat, opettajat ja työnantajat voivat kuitenkin edistää kyvykkääksi kasvamista. Käsittelem tää kirjassani kodin, koulun ja työpaikan näkökulmia vuoroitellen korostaen. Esittämäni ajatukset eivät ole pelkästään minun, vaan kyvykkääksi kasvamisen mielipiteet, esteet ja edisteet paljastuvat ihmisten puheista ja tarinoista.

Niitä esittävät ihmiset, joita olen usean vuoden aikana haastatellut väitöskirjaani ja kirjallisia harrastuksiani varten. Haastattelemani yrittäjät ovat entisiä asiakkaitani ja nykyisiä ystäviäni, asiantuntijat ja opiskelijat puolestaan työyhteisöjeni jäseniä. Kuten keskusteluista ja tarinoista ilmenee, osallisten joukko on taustoiltaan sekalainen. Se ei kuitenkaan ole estänyt hienojen esitysten ja ideoiden nousemista esiin.

Haluan kertoa kaikille opettajille, että heillä on vanhempien ohella tärkeä rooli lapsen kyvykkääksi kasvattamisessa. Pisa-tutkimuksen tulokset osoittavat luku- ja kirjoitustaidon lisäksi luonnontieteiden ja matematiikan osaamisen taantuvan suomalaisten koululaisten piirissä verrokkimaihin verrattuna. Mittaustuloksen suunta on hälyttävä, koska juuri mitatuille tiedoille ja osaamiselle myös ihmisen kyvykkyys hyvin suurelta osin perustuu. Kyvykäs ihminen osaa hahmottaa, mitata, arvioida ja jäsentää maailmaa

ja erilaisia ilmiöitä. Hän osaa myös käyttää taitavasti hyvää kieltä ja argumentointia viestinnässä ja vaikuttamisessa.

Koulutuksen rahoituksen päättäjät ovat unohtaneet, että opilaiden itseohjautuvuus ja kyvykkyys ovat opetuksen ja ohjauksen päämääriä, eikä menoja alentavia opiskelun vaatimuksia. Haluan, että valtio ja kunnat antavat koulutuksen toteuttamiseen lisää rahaa, välineitä, opettajia ja tukihenkilöitä. Ja kaikki tämä siksi, että koulutus tuottaa tärkeän osan niistä osaamisista, jotka rakentavat kyvykkyyttä.

Olen kirjoittanut tämän kirjani edistääkseni yrittäjyyttä Suomessa, koska uskon yrittäjyyden synnyttävän aikaa myöten uusia yrittäjiä ja yrityksiä. Mielestäni tarvitsemme yrittäjiä ja yrityksiä nyt enemmän, kuin koskaan aikaisemmin. Kirjani olen kirjoittanut heille, jotka haluavat edistää ja toteuttaa kanssani yrittämisen ja yrittäjyyden lisääntymistä Suomessa.

Kirjani ei ole tutkielma tai tutkimusraportti, vaikka jollakin tasolla perustuukin tutkimukseen. Kirjani sisältää useiden ihmisten kertomia tarinoita ja kokemuksia, joista voidaan hahmottaa hyvin erilaisia ja yksilöllisiä polkuja kyvykkyYTEEN. Tarinoita lukemalla ja tutkimalla lukija oppii niitä kertovien kokemuksista ja valinnoista. Omien kokemusten lisäksi myös toisen ihmisen kokemus opettaa, jos sitä oikealla tavalla tarkastelee ja käsittelee.

AMERIKAN KOLLEGA

Amerikan kollega kertoi nähneensä Kaliforniassa suomalaisen koomikon esityksen. Koomikko väänsi vitsejä suomalaisten sanoista ja yrittäjyydestä. Hän kertoi, että yrittäjää tarkoittava suomen sana englanniksi käännettynä on "the Trier", tai jopa "the Attempter". Yrittäjyyttä ei siis oteta Suomessa vakavasti, vaan sitä käydään joko yrittämässä tai kokeilemassa. Ja lähipiiri varoittelee koko ajan, että "älä hyvä ihminen yritä tai kokeile. Ei yrityksesi toiminnasta kuitenkaan mitään tule, vielä epäonnistut ja menetät kaiken!" Esitystä värittivät koomikon liikkeet, ilmeet ja äänenväri. Yleisö ulvoi naurusta ja kollega myös.

Pakkorako vai unelma?

Koomikko oli esittänyt, että Suomessa yrittäminen on jonkinlainen pakkorako. Ihminen ajautuu yrittäjäksi, jos ei kelpaa työmarkkinoilla muuhun tehtävään. Kollega selosti esitystä perusteellisesti ja kysyi minulta: "Pitävätkö koomikon esittämät asiat sinun mielestäsi paikkansa ja mitä mieltä sinä olet, leikkikö koomikko pelkkien sanojen sijasta jonkin suuremman asian kanssa?" Kollega epäilikin, että koomikko tarkasteli riemua herättäneessä esityksessään kahden erilaisen kulttuurin eroavaisuuksia ja yrittäjyyden mielikuvia.

Kollega täsmensi, että USA:ssa yrittäjyyttä tarkoittava sana "the Entrepreneurship" viittaa amerikkalaisen unelman toteuttamisen oikeuteen ja kyvykkyyteen. Se on enemmän, mitä yrityksen perustaminen ja johtaminen pelkästään on. Periaatteessa ihmisen sallitaan tavoitella amerikkalaista unelmaansa missä tahansa toiminnassa ja liiketoiminnan lisäksi myös muualla. Toiminnan juridinen muoto ei ole unelman tavoittelun ehto, vaan vaatimuksena on ratkaisukeskeinen ajattelutapa, sekä omaa vastuuta korostava ja tavoitteellinen ote elämään.

Epäonnistumisen pelko

Kollegani oli huomionut varoittelet epäonnistumisesta ja kysyi minulta: "Miksi suomalaiset pelkäävät epäonnistumista ja sen seurauksia? USA:ssa yleinen asenne on, että epäonnistumiset ovat osaamista lisääviä kokemuksia ja niitä on kerättävä, jotta lopulta onnistuisi. Epäonnistumisista ei rangaista, koska rangaistus edellyttää rikollista toimintaa. Meillä laki suojaa epäonnistunutta ihmistä, joka ei ole rikollinen." Hän nosti esiin myös amerikkalaisen avoimuuden: Menestyminen ja varallisuuden määrä tuodaan hanakasti esiin, koska ne määrittelevät ihmisen.

Vastasin, että Suomi on poikkeus länsimaiden joukossa. Maassamme ei voi hakeutua henkilökohtaiseen konkurssiin. Tästä syystä epäonnistuminen voi johtaa koko loppuelämän kestäväan velkakierteeseen. Ja totta on sekin, että yleinen asenne rankaisee epäonnistujia. Taloudellisten lisäksi rangaistukset ovat sosiaalisia ja psykologisia. Epäonnistuja menettää varallisuuden ja tulot, ystäväpiirin ja luottamuksen, sekä itseluottamuksen ja itsensä arvostuksen. Epäonnistumisen ikävistä seurauksista löytyy

Antero Stenlund avaa kirjassaan omaperäisen ja oivalluttavan näkökulman yrittäjyyteen. Näkökulma perustuu tutkimuksiin, joiden aineistoja ja tuloksia Stenlund esittelee kirjassaan. Myös kyvykkäiden yrittäjien ja taitavien ihmisten kokemukset, tarinat ja johtopäätökset ovat keskeinen osa kirjan sisältöä. Niiden ansiosta paljastuu yrittäjyyden todellinen olemus: Yrittäjyys on kyvykkyyttä, jota kilpailu edellyttää, osaaminen rakentaa ja itsenäisyys ilmentää. Kyvykäs ihminen löytää ja toteuttaa parhaat ratkaisut käytännön tarpeisiin ja hän tietää itsekin kyvykkyytensä. Sen ansiosta kyvykäs selviytyy ja menestyy muuttuvan maailman myllerryksissä. Tämän vuoksi on tärkeää kasvattaa kaikista ihmisistä kyvykkäitä. Kirjassa kerrotut esimerkit ja tarinat paljastavat kyvykkääksi kasvun ehdot ja keinot elämän eri vaiheissa. Ihmiset itse ja heidän kasvattajansa voivat hyödyntää kirjan esityksiä kyvykkyyttä kehittäessään.-

BoD

9 789528 060970